

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Krajský soud v Hradci Králové**, se sídlem Československé armády 218, Hradec Králové, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 52 A 81/2014, v řízení o návrhu na přikázání věci jinému krajskému soudu,

t a k t o :

Věc vedená u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 52 A 81/2014 **se p ř i k á z u j e** Krajskému soudu v Českých Budějovicích.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce doručil dne 8. 8. 2014 Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu, kterou se domáhal toho, aby městský soud přikázal Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích poskytnout žalobci informace požadované v jeho žádosti ze dne 19. 8. 2013.

[2] Městský soud v Praze usnesením ze dne 19. 8. 2014, č. j. 9 A 310/2014 - 5, postoupil věc Krajskému soudu v Hradci Králové jako soudu věcně a místně příslušnému dle § 7 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (věcně a místně příslušný soud k projednání věci) však podal k Nejvyššímu správnímu soudu návrh na přikázání věci jinému soudu podle § 9 odst. 1 s. ř. s. Svůj návrh odůvodnil tím, že jako žalovaný v dané věci vystupuje tento soud samotný, což vzbuzuje pochybnosti o nepodjatosti soudců tohoto soudu v projednávání věci. Odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, kde soud vyslovil, že důvodné pochybnosti o nepodjatosti soudců příslušného soudu lze mít zejména tehdy, kdy je přezkoumávána nečinnost předsedy soudu, který vykonává úkoly státní správy na úseku soudnictví.

[4] Žalobce se k návrhu na delegaci věci jinému soudu nevyjádřil.

[5] Podle § 9 odst. 1 s. ř. s. „*Nejvyšší správní soud přikáže věc jinému než místně příslušnému krajskému soudu, jestliže pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nelze sestavit senát*“. V citovaném ustanovení je upraven případ tzv. delegace nutné, která je podmíněna vyloučením všech soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu, který má věc jako soud věcně a místně příslušný projednat a rozhodnout.

[6] Nejvyšší správní soud shledal, že v posuzované věci je nutno přikázat věc jinému krajskému soudu podle § 9 odst. 1 s. ř. s., neboť pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nelze sestavit senát.

[7] Žalobou ve věci samé je totiž napadena tvrzená nečinnost Krajského soudu v Hradci Králové, kterou žalobce spatřuje v tom, že mu nebyla poskytnuta jím požadovaná informace dle jeho žádosti ze dne 19. 8. 2013. Předmětnou věc by tak rozhodovali soudci, kteří u tohoto soudu (coby žalovaného) působí.

[8] V dané věci tedy jde o posouzení nestrannosti soudců Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, kteří by měli posuzovat činnost předsedy soudu a samotného soudu, u něž působí. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy).

[9] Nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi nalezla stěží uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji; také v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, jestli reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem odůvodňujícím závěr, že soudce určitým, nikoliv nezaujatým vztahem k věci disponuje. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv pouze na skutečně prokázané podjatosti, ale je dáno již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti (viz nález Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94).

[10] Nejvyšší správní soud ve shodě s citovanými rozhodnutími a se svou předchozí judikaturou (např. rozsudek tohoto soudu ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 - 70) uvádí, že „*vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale je dáno již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti*“.

[11] Důvodné pochybnosti o nepodjatosti soudců příslušného soudu lze mít nejen z toho důvodu, že žalovaným je subjekt, proti jehož nečinnosti v dané věci směřuje žaloba, neboť taková situace by automaticky nezakládala podjatost všech soudců tohoto soudu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2006, č. j. Nad 35/2006 - 12), ale zejména z toho, že je přezkoumávána nečinnost předsedy krajského soudu, který vykonává úkoly státní správy na úseku soudnictví (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2008, č. j. Nad 4/2008 - 47, a ze dne 30. 9. 2003, č. j. Nao 31/2003 - 16, či rozsudek téhož soudu ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 - 70). Tato skutečnost tak zavdává objektivní pochybnosti o nepodjatosti všech soudců specializovaných senátů správního soudnictví příslušného krajského soudu.

[12] V tomto ohledu je vhodné poukázat i na obecnou právní zásadu „*nemo iudex in causa sua*“, podle které nikdo nesmí být soudcem ve vlastní věci, a ve sporu mezi dvěma subjekty musí vždy rozhodovat nezávislý třetí subjekt. Tato obecná pravidla jsou uznávána jako zásady spravedlnosti, a to i tehdy, jestliže nejsou normativně vyjádřena v pozitivním právu.

[13] Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že jsou naplněny podmínky pro delegaci nutnou, neboť z povahy věci jsou v tomto případě v důsledku působení uvedené obecné právní zásady vyloučeni všichni soudci příslušného soudu pro možnou podjatost a není tak v souladu se zásadou materiálního právního státu, aby tento místně příslušný soud ve věci sám rozhodl. Vzhledem k výše uvedenému proto Nejvyšší správní soud přikazuje předmětnou věc k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Českých Budějovicích, neboť již dříve v žalobcových věcech týkajících se požadování informací rozhodoval.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. listopadu 2014

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu